

Önkormányzat tizenkilenc tagú testülete. (Minderről lásd lapunk további anyagait is.)
Az elnök asszony szavait nagy taps köszöntötte.

Issekutz Sarolta szavaiból megtudtuk azt is, milyen két, igen fontos határozatot fogadott el úgy a fővárosi, mint az országos elektori gyűlés, egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül:

„Az Erdélyből származó örmények is örmények, a nyelvismeret hiánya nem kizáró ok. A más időben és más módon betelepült örmények teljes jogú örmények, függetlenül a nyelvismeretüktől.”

„Az örmény önkormányzatok működésének hivatalos nyelve a magyar.”

Ezután következett Dávid Csaba felszólalása (ennek szövegét közöljük).

Végül Libanon...

Szabó László úgy tud beszélni arról, amit lefotózott, hogy az embernek néha szinte az az érzése, nem álló fotókat, de mozgóképet lát. Az elbeszélésben ott rejlik a személyes élmény, az épületet, tájat, utcaképet átlengő hangulat. Szabó László jó szemmel fényképez, és jó szemmel válogat, hiszen sokkalta több képkocka közül hozott el és mutatott be annyit, hogy az kibírható hosszúságú legyen és idővel ne csökkenjen a fáradó ember érdeklődése. Nem is csökkent! Feszült figyelemmel hallgattuk végig mindannyian a kísérő szöveget, néztük a képeket, amelyeken libanoni örmények, örmény templomok (és más vallású, keresztény és muzulmán templomok), különleges tájak s a Csontváry-képekről nekünk, magyarországiaknak oly ismerős cédrusok látszottak. Az előadás után még jónéhány kérdést kapott az előadó, aki feleségével (s egyúttal áldozatkész útitársával) érkezett a klubestire.

A kisimuló arcok

2003. február 16-án, vasárnap, úgy délután fél hat felé már kisimult arcú embereket lehetett látni a Duna-palotában. De az elején kezdem, dióhéjban felidézek néhány korábbi mozzanatot.

Évek óta hallgattuk a sziréndalt, amely mindig az önkormányzati választások közeledtén erősödött: „aki nem tud örményülni, az nem örmény”; „Magyarországon egy hiteles örmény szervezet van, az Arménia Népe”; „betolakodtak az idegenek”. Nem csak mi hallottuk - az egész magyar társadalom hallgatta.

Közben újra és újra tapasztaltuk, hogy az, aki a lehangosabban kiabál nyelvügyben, választások előtt aggály nélkül hivatkozik két aradi vértanúra, mint örmény elődre.

Két nappal az őszi választások előtt a sajtóban megjelent egy levél, (volt, illetőleg jelenlegi képviselőtársaink írták alá, egyikük sem EÖGYKE-közeli), amelyből kiderült, hogy az „egyetlen hiteles” Arménia Népe tömegével állított jelölteket, akik a nyelvet ugyan nem tudják, de a különféle örmény szervezetek előtt is ismeretlenek, semmilyen módon sem köthetők az örménységhez.

Egyre sötétebb árnyak vetültek az örmény névre.

Az aggodás nem csak az EÖGYKE köreiben érződött; rágódtak mások is, örmény anyanyelvűek, akik első- vagy második nemzedékként itt születtek, vagy az elmúlt évtizedekben kerültek Magyarországra.

Valaki éveken át nagy sikerrel igyekezett elválasztó vonalat húzni az úgymond „igazi örmények” és a „hamisak” közé. (Az Arménia Népe előbb említett, még távoli származásukban sem örmény jelöltjei révén azonban felmerült a kérdés: talán egyetlen személy dönti el, ki is „igazi” és ki nem az?) Egyvalami bizonyos: az uralkodó „főörmény” folyvást igyekezett leváltani saját kisebbségét.

Ezt a porhintést ideig-óráig segítette egy olyan tény, olyan jelenség, amely igazán érthető, emberi léptékű: aki néhány évtizede él itt, bármennyire beilleszkedett is, jobban vonzódik azokhoz, akik ugyancsak beszélnek az örményt. (Aki élt külföldön, tudja, hogy ha mégoly

kiválóan tud is új hazája nyelvén, bizony, szívesen vált szót anyanyelven, bizony örömmel veszi, ha más, beköltöző sorstársaival találkozhat.) Az, aki folyvást le akarta váltani saját kisebbségét, ezt a normális, természetes, emberi kötődést használta ki: megpróbálta elhíttetni például az örményországi születésű örménnyel, hogy az elmagyarosodott örmény származásúak vést hoznak reá.

Aztán egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy létezik ugyan elválasztó vonal, de nem ott, ahol hirdették.

Akadnak születési helytől és nyelvismerettől független kérdések, mint például az, hogy valaki lelkiismeretesen kezeli-e a rábízott pénzt? Valóban nemzetisége javára fordítja-e azt, amit a törvény szerint minden magyar adófizető pénzéből rábíztak?

Első helyen említettem a pénzt, de említhetnék más, legalább ugyanennyire lényeges dolgokat. Például: a magyar anyanyelvű EÖGYKE-tagok, szimpatizánsok szeretnék többet megtudni az elmúlt 90 év során érkezett testvéreik kultúrájáról. Hiszem, hogy az örmény anyanyelvűek (vagy a már itt született, teljesen kétnyelvűek) is jól érezhetik magukat olyan magyarok között, akik nem beszélik egykori nyelvüket, de évszázadok óta büszkén őrzik örmény származásuk tudatát.

Lépünk tovább: kiderült, hogy nyelvtől függetlenül a többség számára vállalhatatlan egy kis csoport folytonos, egyoldalú acsarkodása, hogy vállalhatatlanok az egyre zavarosabb ügyek.

Egy vezér elérte azt, hogy mi, évszázadok óta itt élő örménymagyarok kevéssé, korlátozottan tudtunk szót érteni nemrég jött testvéreinkkel - és elérte azt, hogy e testvéreink gyanakodva nézzenek ránk. Ezt az időszakot a magyarországi örménység történetében ilyen címmel fogják feljegyezni: „Székházvesztéstől egyházalapításig”.

Van ennek egy másik, örményellenes, antihumánus következménye is: az évszázadok óta itt élő magyarörményeket megfosztja mindattól, amire múltjukban büszkék lehetnek, az elmúlt évtizedekben érkezett örményeket pedig megfosztja attól, hogy örménységüket, nyelvüket megőrizve otthon érezhessék magukat egy olyan országban, ahol az örmény név ragyog, jó hangzása van.

Végül „nyelvtudók” és „nem tudók” kulturális különbözőségeik ellenére egyaránt megelégteltek, hogy a magyar közvélemény most egyet tud rólunk: az örmények csak torzsalkodnak!

A felismerés lassacskán érett be. De beérett.

A jól felismert, valódi választóvonal érvényesüléséhez bizony tárgyalni, kompromisszumot kötni és közeledni kellett. Elismerés és köszönet jár azoknak, akik sok időt és energiát áldoztak erre a célra. Hiszen ki kellett másznunk egy csapdából.

És most következnek a célvágta!

A 2002. október 20-i kisebbségi önkormányzati választások következtében az EÖGYKE jelöltjei, valamint vele szimpatizáns független magyarörmény jelöltek igen szép számban jutottak képviselői mandátumhoz. Ugyancsak sikeres volt egy tucatszámú, 1998-ban még az Arménia Népe jelöltjeként, ám 2002-ben függetlenként induló örmény anyanyelvű jelölt is. A választások eredményének ismeretében ez utóbbiak tárgyalásokat kezdeményeztek. Végeredményül az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület, a Diaszpóra Egyesület és a Kilikia Egyesület, valamint több független elektor összefogott és kidolgozott egy megállapodást.

Már a február 11-re összehívott fővárosi elektori gyűlés is a megkötött koalíció jegyében zajlott.

Nyugodt hangulatú, kultúralt és hatékony volt. Senki nem esett a másik torkának, senki nem hazaárulózta le a másikat. Nem véletlen, hogy a tévé-csatornák soványan képviseltették magukat, hiszen nem lógott botrányszag a levegőben...

Megválasztottuk a törvényi előírás szerint kilenc tagú fővárosi testületet. (A névsort lásd

lapunk más helyén - a szerk.)

A fővárosi elektori gyűlés egyhangúlag elfogadott két igen nagy súlyú megállapítást.

Egyrészt: „Az Erdélyből származó örmények is örmények, a nyelvismeret hiánya nem kizáró ok. A más időben és más módon betelepült örmények teljes jogú örmények, függetlenül a nyelvismeretüktől”.

Másrészt: „Az örmény önkormányzatok működésének hivatalos nyelve a magyar.”

Ezek után került sor a február 16-i országos elektori gyűlésre. Két nappal előbb, pénteken jellemző apróság történt. Néhány napilap közölte, hogy az Arménia Népe Kulturális Egyesület bojkottálja az elektori gyűlést. Megokolásul a szokásos maszlagot olvashattuk: nyelvtudás hiánya, nem örmények, betolakodók, kiszorítják a valódi örményeket. Olyanok, akik etnobizniszt folytatnak. (Ugye, ezt így kellene mondani: etnobussinesman...?)

Végülis az országos elektori gyűlésről, amely a magyarországi örmények parlamentje, egy bizonyos etnobussinesman és hívei valóban távolmaradtak. A gyűlés azonban határozatképes volt és csak ismételni tudom: semmi botrány, semmi egymás torkának ugrás.

Megválasztottuk -19 taggal - az országos önkormányzati testületet. A neveket nemcsak azért olvasom fel, hogy önök is megismerjék őket, bár személyesen nem mindenikük van jelen, hanem azért is, mert a nevek hallatán az a gyanúm támad, mintha örmények és örmény származásúak volnának. (A névsort lásd lapunk más helyén - a szerk.)

Hangsúlyoznunk kell ugyanakkor, hogy a túlnyomó többségben lévő magyarörmények és a határozott kisebbségben lévő örmény anyanyelvűek közötti megállapodás szerint méltányosnak tartottuk, miszerint az OÖÖ tizenegy tagja az egyik „oldalról”, kilenc pedig a másiktól került ki.

Nos hát, ezután láttam a teremben az elején említett, kisimult arcokat. Ekkor vett erőt rajtam a meggyőződés, hogy bizonyos etnobussinesman-nek mégsem sikerült leváltania saját kisebbségét.

Tiszta szívből örülhetünk, örüljünk is. Közben pedig szorítsunk a 19 fős, országos testületnek, mert sok, igen nehéz feladat áll előttük. Csak példaként: rendbe kell tenniük az OÖÖ dolgait. Ki kell alakítaniuk a testületen belüli, megfelelő együttműködést, ami bizonyára nem lesz könnyű. Lesznek vitáik, így természetes. Szorítsunk nekik, hogy azok mindig értelmes, célravezető viták legyenek. Hogy restaurálhassuk a magyarországi örmény becsületet, régiek és újak javára egyaránt.

Egy gonosz választófalat immár ledöntöttünk, de most a törmeléket el kell hordani, a korábban feldúlt területet elsimítani.

Utána jöhet a parkosítás; a közösségek és a személyek közeledése, kölcsönös, erkölcsös együttműködése.

Hadd álmodozzam: olyan hangulat, eddig jórészt hiányzó közeg lenne az ideális, amelyben olvassuk egymás sajtóját; amelyben érdeklődve látogatja az örmény anyanyelvű a mi rendezvényeinket, és nem érzi magát idegennek; amelyben hasonlóképpen érdeklődve látogatjuk mi az ő rendezvényeiket. (Higgyék el, hogy a „mi” és „ők” kifejezést itt csak a rövideg kedvéért használom, senki semmiféle szétválasztást ne halljon ki belőle.)

És biztosíthatom: ha erdélyi örménymagyarként ellátogatunk egy műsoros estjűkre, az örményül elmondott vers szövegét nem fogjuk érteni - de igenis, át fogjuk érezni azt a verset.

Befejezésül csak annyit kívánok mindannyiunknak, akik a megállapodás elfogadói, részesei, támogatói vagyunk, remélhetőleg haszonélvezői, örmény születésűek és örmény gyökereűek: dolgozzunk.

Dávid Csaba

Nyelvbuli

Miféle buli az, amelyik annyira fontos némelyeknek, hogy még csúsztatásokra is képesek